

MICHAL VIEWEGH

ÚČASTNÍCI ZÁJEZDU

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

Max se zasmál. Usedl vedle svého přítele a zády se opřel o kmen. Do úst si vložil stéblo trávy, což obvykle nedělal.

„Byl jsem tu téměř první,“ řekl Ignác. „Nejdříve přišly tamty dvě staré paní. Hned po nich já.“

Max si obě důchodkyně prohlédl. Tipoval je tak na sedmdesát. Možná i pětasedmdesát.

„Jsou to milé dámy,“ řekl Ignác. „Už jsem s nimi hovořil.“

„Skutečně?“

„Třikrát,“ řekl Ignác. „Postupně se ke mně přicházely informovat na čas, místo a datum odjezdu.“

„V tomto pořadí,“ dodal.

„Cestovní horečka,“ konstatoval Max.

„Naprosto je chápu,“ řekl Ignác. „Navíc jsem jim přidělal starost svým batohem.“

„Batohem?“

„Byly vážně znepokojeny jeho velikostí,“ informoval Maxe Ignác. „Obávaly se, že je na tak dlouhý zájezd příliš malý.“

Dámy zaznamenaly, že se na ně Ignác dívá, a zamávaly mu. Ignác jim na oplátku také zamával.

Max si znovu prohlédl Ignácův červený batůžek. „Není největší,“ řekl. „Ale není tak malý, aby mne to zneklidňovalo.“

„Pokaždé, když se přibelhaly, jsem vstal,“ vyprávěl Ignác. „Ta menší špatně slyší. Jmenuje se Šarlota. Má na ruku úplně suchou kůži. Jako pergamen.“

„Šarlota je hezké jméno,“ poznamenal opatrně Max.

„Ta vyšší je Helga,“ řekl Ignác. „Ta zase špatně chodí.“

Max zakroutil hlavou. „Chtěla vědět, kolik mi je,“ řekl ještě Ignác.

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

Úryvek je ze začátku knihy, před odjezdem všech účastníků zájezdu z Prahy.

Skupina turistů se vydává na autobusový zájezd do Itálie. Zájezdu se účastní také spisovatel Max, který si myslí, že to je skvělé místo na sepsání románu. Spolu s Maxem se zájezdu účastní homosexuálové Oskar a Ignác, průvodkyně Pamela, řidiči Karel a Karel, Jolana se svými rodiči, soused Johany Ukrajinec Oleg, poslanec Hynek se svojí rodinou, studentky Irma a Denisa, důchodkyně Helga a Šarlota, Jarďa a Jituš se svými dětmi a pan Petrescu s paní Košťálovou.

Cestou do letoviska se účastníci začínají v autobuse sbližovat. Dokonce se začínají tvořit románky. Max se zakouká do průvodkyně Pamely, ale to ho ponižujícím způsobem odmítá. Max svádí také Irmu, ale nic spolu nemají, protože se k nim připlete Pamela. Když se Max přestane o Pamelu snažit, ona se mu vnucuje; mají spolu románek, ale jejich vztah dál netrvá. Jolana se snaží svádět Maxe, ale ten ji odmítá, a tak pozve na skleničku Olega. Jolana se chce za něj později provdat. Zuzana s Hynkem se pořád hádají. Jednou dokonce Zuzana zamkne večer dveře, aby se Hynek nemohl dostat do pokoje. Hynek jde tedy za Maxem. V pokoji Ignáce a Oskara udělají party a Hynek svede Denisu. Zuzana na to přijde a chce se rozvádět. Jakub si myslí, že je homosexuál, protože ho o tom přesvědčil spolužák. Celý zájezd se snaží zjistit podrobnosti od Oskara s Ignácem, ale nikdo se jich na to nezeptá. Jolana ho poté přesvědčí, že homosexuál není. Poslední den zájezdu se Max sblížil s Pamelou, ale v tom okamžiku si uvědomil, že už po ní netouží. Po návratu domů sepsal svůj román.

- **téma a motiv**

téma: první seznámení účastníků

motivy: cestovní horečka, batoh, důchodkyně Helga a Šarlota

- **časoprostor**

čas: před odjezdem na dovolenou

prostor: z úryvku není patrný, na místě je strom a tráva, Praha

První třetina knihy se odehrává v Praze a autobuse, velká část v letovisku u moře a konec zase v autobuse.

- **kompoziční výstavba**

Děj je vyprávěn chronologicky.

- úryvek se skládá z několika odstavců, z nichž většinu tvoří přímá řeč

- **literární forma, druh a žánr**

próza, epika, román

- **vypravěč**

vševědoucí vypravěč v er-formě

- **postavy**

Max – spisovatel, dobrý pozorovatelský smysl, chytrý, lovec žen, hlavní postava

Ignác – homosexuál, vstřícný, komunikativní, slušný

Oskar – Ignácův partner, homosexuál, přátelský

Pamela – krásná, mladá, naivní, průvodkyně zájezdu

Jolana – inteligentní, svobodná, má dobrou práci, není příliš hezká

Hynek – poslanec, ženatý

- **vyprávěcí způsoby**

- přímou řeč pronáší Max a Ignác

- **typy promluv**

- dialog Maxe a Ignáce

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

- pásmo vypravěče je psáno spisovnou češtinou

- obě postavy hovoří spisovně, používají kultivovaný jazyk

řečnická otázka   *„Skutečně?“*

fráze   *jsem jim přidělal starost*

historismus   *pergamen*

zdrobnělina   *batůžek*

elipsa   *„Chtěla vědět, kolik mi je (let).“*

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

přírovnání   *„...má na rukou úplně suchou kůži. Jako pergamen.“*

dysfemismus   *příbelhaly*

metonymie   *cestovní horečka*

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

- 2. polovina 20. století, 1. polovina 21. století = současná literatura

Michal Viewegh

- narozen 1962 v Praze
- autor společenských románů a parodických próz
- pochází z rodiny inženýra chemie, jeho matka je právnička
- v roce 1980 maturoval na gymnáziu v Benešově, poté vystudoval češtinu a pedagogiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy
- od začátku studia v roce 1983 publikoval povídky v Mladé frontě
- po ukončení školy krátce pracoval jako učitel na Zbraslavi
- od roku 1993 pracoval 2 roky jako redaktor v nakladatelství, pak se stal spisovatelem z povolání
- v roce 2012 mu praskla aorta a byl ve vážném zdravotním stavu

Názory na vraždu (1990) – prvotina, společensko-kritický román s detektivní zápletkou

Báječná léta pod psa (1992) – hrdinové prožívají období tzv. normalizace. Projevují se zde i autobiografické prvky

Výchova dívek v Čechách (1994) – z prostředí školy a rodiny novodobého podnikatele

Nápady laskavého čtenáře (1993)

Zapisovatelé otcovské lásky (1998) – román

Povídky o manželství a sexu (1999)

Nové nápady laskavého čtenáře (2000) – autor se tu představil jako humorný a sarkastický imitátor autorských stylů českých i cizích spisovatelů

Švédské stoly aneb Jací jsme (2000) – sbírka novinových fejetonů

Román pro ženy (2001)

Báječná léta s Klausem (2002) – volné pokračování Báječných let pod psa

Případ nevěrné Kláry (2003)

Na dvou židlích (2003) – sbírka fejetonů z let 2002–2003 vycházejících v Lidových novinách

Vybíjená (2004) – osudy několika spolužáků z gymnázia od doby jejich studií až do čtyřicítky

Tři v háji (2004) – společné dílo Michala Viewegha s Halinou Pawlowskou a Ivou Hercíkovou

Lekce tvůrčího psaní (2005)

Andělé všedního dne (2007) – mladá vdova, učitel autoškoly, sebevrah a čtyři andělé jsou protagonisté této novely

- **literární / obecně kulturní kontext**

- 20. a 21. století

Ludvík Vaculík (1926–2015)

- prozaik, fejetonista, publicista
- autor manifestu Dva tisíce slov

Rušný dům – román zasazený do prostředí internátu

Morčata – jeden z jeho nejznámějších románů

Ivan Klíma (*1931)

- spisovatel a dramatik
- židovské kořeny
- syn vynálezce a světového odborníka na silnoproudé motory Viléma Klímy
- jeden z nejpřekládanějších českých spisovatelů

Soudce z milosti – nejznámější román, propracovaná kompozice

Milenci na jeden den, Milenci na jednu noc – povídkové soubory

Petr Šabach (1951–2017)

- narodil se v Praze
- po maturitě v roce 1974 absolvoval obor teorie kultury na FF Karlovy Univerzity
- pracoval jako technický redaktor v Pragokonzertu, metodik kulturního domu, asi šest let jako noční hlídač v Národní galerii, 1988–2001 odborný referent Galerie hlavního města Prahy
- po roce 2001 se živil jako volný spisovatel
- vedl seminář tvůrčího psaní na Literární akademii J. Škvoreckého
- žil v pražských Dejvicích

Šakalí léta

Hovno hoří – film Pelíšky je zfilmován dle motivu této knihy

Opilé banány

Babičky – Jde o pohled dospívajícího (postupně až dospělého) chlapce na život svojí rodiny, převážně se vše ale točí kolem jeho babiček

Radek Malý (*1977)

- básník, autor dětských knížek, překladatel
- vysokoškolský učitel

Kamarádi z abecedy – pro děti

Malá tma – básnická sbírka, v níž autor používá mnoho cizích slov

Další údaje o knize:

- **dominantní slohový postup:**

vyprávěcí

- **vysvětlení názvu díla:**

Účastníci zájezdu: kniha vypráví příběh lidí během zájezdu k moři

- **posouzení aktuálnosti díla:**

Dílo se odehrává v letech na přelomu 20. a 21. století, zájezdy k moři se stále praktikují; dílo je aktuální.

- **pravděpodobný adresát:**

Jedná se o humoristický román, takže kniha je určena pro všechny věkové kategorie asi od 13 let.

- **určení smyslu díla:**

Spisovatel ukazuje typický zájezd Čechů k moři, každý účastník má nějaký svůj problém.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:**

Kniha spadá do začátků autorovy tvorby.

- **tematicky podobné dílo:**

Zdeněk Jirotka – Saturnin: v knize je také zachycena pohodová prázdninová atmosféra (dovolená u dědečka)

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatisací:**

Film byl natočen v roce 2006 Jiřím Vejdělkem. V hlavní roli hrají Anna Polívková, Eva Holubová, Bohumil Klepl... Film se mi líbil, ale v porovnání s knižní podobou bych se rozhodl pro knihu.